

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår referanse: 21/00976-31
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Torbjørn Eika
Deres referanse:
Dato: 23.06.2021

Høring: Norge mot 2025 – NOU 2021:4

Det vises til høringsbrev av 26. mars 2021 der det inviteres til å komme med hørings svar på utredningen Norge mot 2025 – NOU 2021:4 innen 25. juni 2021.

KS' syn kan oppsummeres i følgende punkter:

1. Avvikling av krisetiltakene i norsk økonomi bør bestemmes av situasjonen i økonomien, og ikke knyttes eksplisitt til avvikling av smittevernstiltakene. Kompensasjonsordninger til lokale bedrifter administrert av kommunene kan være en god løsning også etter at de brede ordningene er avsluttet
2. Kort- og langsiktige ubalanser i arbeidsmarkedet inkludert ungt utenforskap i kjølvannet av pandemien må bekjempes. Det må etableres målrettede virkemidler for å motivere personer uten formell kompetanse til å ta utdanning og fullføringsreformens intensjoner om økt trykk på fullføring av videregående opplæring for unge og voksne må følges opp. Det må videre sikres etter- og videreutdanningstilbud i hele landet tilpasset arbeidslivets behov og lokale forhold. Mentorordninger med god støtte/veiledning og lønnstilskudd vil også kunne bidra
3. Utdanningskapasitet innenfor kompetanseområder det er – og vil bli stor mangel på – må i større grad prioriteres, og være tilgjengelig i alle landets fylker både ordinært, og i desentralisert og/eller fleksibel form
4. Virkemiddelapparatet for næringsrettede tiltak bør effektiviseres og fylkeskommunene bør få en større rolle i næringsutviklingen
5. Kommunesektorens inntektssystem i vid forstand, bør innrettes slik at det i større grad enn i dag stimulerer til næringsutvikling og verdiskaping, men det må skje uten å undergrave hovedformålet med inntektssystemet som er å sikre at kommuner og fylkeskommuner skal kunne tilby likeverdig tjenestetilbud til innbyggere i hele landet
6. Differensiert arbeidsgiveravgift vil fortsatt være viktig som et distriktspolitisk tiltak for å fremme sysselsetting i hele landet
7. Avgifter på aktiviteter med negative eksterne virkninger er viktige verktøy for å fremme måloppnåelse når det gjelder klima og bevarelse av naturmangfold, men et bredere sett av virkemidler vil være nødvendig. Avgiftsinntekter knyttet til virksomhet som gir lokal skade må tilfalle berørte lokalsamfunn
8. Det bør nedsettes et utvalg for en helhetlig gjennomgang av skattesystemet som vurderer både sosialt og distriktspolitiske fordelings effekter og ikke bare effektivitet.

9. En robust «digitale grunnmur» med god kapasitet til alle innbyggere i hele landet er en viktig forutsetning for kommunelat effektiviseringsarbeid, en god næringsutvikling og befolkningsutvikling i distriktene
10. For å sikre viktige nasjonale interesser må det via EU etableres samarbeid som kan regulere plattformselskaper virksomhet for å sikre personvern, vern mot krenkelser av den enkelte- og i kraft av å inneha politiske verv og tilsvarende arbeidstakerrettigheter
11. Tilgang på og deling av data er nøkkelen til fremtidens digitale samfunn, men ikke en kjerneoppgave i offentlig sektor i dag. Overgang til ny infrastruktur på dette området krever at en finner gode løsninger på finansieringen av slikt moderniseringsarbeid

Nærmere og mer detaljert om KS' vurderinger av en del av utvalgets forslag

A. Krisetiltakene

1. Kompensasjonsordninger overfor næringslivet bør avvikles senest samtidig med de mest inngripende smitteverntiltakene

Begrunnelsen for kompensasjonsordningene rettet mot næringslivet er å redusere tap av arbeidsplasser. «Normalt lønnsomme» bedrifter bør redde fra å innstille/gå konkurs. En viss aktivitet kan bli holdt gående under pandemien, og en kan raskt komme tilbake etter pandemien. Det er imidlertid flere argumenter for å begrense tiden tiltakene er virksomme:

- a. Mange, særlig store bedrifter, som er underliggende lønnsomme vil kunne skaffe seg likviditet i det ordinære kapitalmarkedet. Offentlig støtte til dem er unødvendig.
- b. At bedrifter går konkurs, trenger ikke innebære samfunnsøkonomiske tap eller noe særlig tap av arbeidsplasser. Hvis bedriftene/konkursbo raskt kjøpes opp kan samfunnsøkonomisk tap minimaliseres hvis nøkkelpersonell blir med videre. Nye eiere med «blanke ark» og «nye øyne» kan justere driften med økt effektivitet/lønnsomhet som resultat.
- c. Velferdsordningene innebærer forsikringsordninger rettet mot individer og lønnstakere, ikke mot kapitaleieres tap. De tar risiko, for forventningsmessig å høste en gevinst.
- d. Ordningene kan i seg selv redusere bedriftenes insentiver til drift.
- e. Det er vanskelig å identifisere hvilke bedrifter som «normalt ikke er lønnsomme». Kompensasjonsordningen bidrar til at virksomheter holdes kunstig i live. Dermed låses ressurser/arbeidskraft inne. Økonomiens omstillingsevne svekkes, og norsk verdiskaping og sysselsetting blir lavere enn sitt potensiale i gjenåpningsfasen.

KS støtter utvalget i vurderingen at det kompensasjonsordningen må avvikles raskest mulig, men ikke at det bør knyttes opp mot avviklingen av smittevernregler. Det er ikke sikkert at bedriftenes midlertidige utfordringer er over med avviklingen av slike regler. Men ordningene bør avvikles raskest mulig når den dype konjunkturkrisen er over, og helst næringsspesifikt.

Støtte til små og mellomstore bedrifter kan være bedre begrunnet enn til store, og bør kanskje opprettholdes lengre, enn til store bedrifter. Små bedrifter kan være mindre solide, og likevel normalt være lønnsomme. Skillet mellom arbeids- og kapitalinntekt kan i praksis være uklart eller ikke-eksisterende. Dermed kan konkurs lede husholdninger til sosialkontoret og arbeidsplasser kan gå tapt. Å fortsette med de fleksible kompensasjonsordninger administrert av kommunene ut over perioden for de større kompensasjonsordningene kan være en god løsning.

2. Grensene for hvor lenge permitteringsordninger skal vare må ses i tråd med den økonomiske situasjonen landet befinner seg i og hvordan arbeidsmarkedet ser ut

Det har vært midlertidige endringer i permitteringsordningene, med forhøyet kompensasjonsgrad for inntekter under 3 G, redusert arbeidsgiveransvar for lønn og forlenget maksimal varighet. Permitteringsinstituttet har i utgangspunktet både positive og negative virkninger på økonomien. Bedriftene kan slippe unna opplæringskostnader når virksomheten kommer opp igjen, og den permitterte slipper langt på veg å søke jobb/skaffe seg ny kompetanse. Det siste kan innebære en samfunnsøkonomisk nettokostnad dersom permitteringen blir langvarig – og særlig hvis jobben ikke stiller store krav til mye etterspurt eller bedriftsintern kompetanse. Dersom jobbmulighetene er dårlige, vil disse kostnadene være små.

Permitterte som ender opp som ordinære arbeidsledige, kan ha tapt jobbmuligheter eller tid til kompetanseheving. Dermed svekkes takten i omstillingen av økonomien.

Forhøyet kompensasjonsgrad er selvsagt gunstig for den enkelte permitterte. Det er også gunstig for samfunnet når konjunktorene er svake, ettersom det stimulerer etterspørselen. For kommunesektoren er det gunstig ettersom dagpengene er skattepliktige, og ordningen bidrar isolert sett til å heve skatteinngangen. Det bidrar også til å dempe presset mot sosialstønad og må antas å bidra til å redusere andre behov for kommunale tjenester. Ulempen er at det tross alt er kostbart, at økt offentlig etterspørsel normalt er mer effektivt med hensyn til å redusere arbeidsledigheten og at det svekker insentivene til å forsøke å finne seg annen jobb.

KS støtter utvalgets vurdering, men anbefalingen kan gjøres mer presis. Graden av kompensasjon generelt er et politisk spørsmål om avveining av ulike hensyn. I en situasjon med relativt høy arbeidsledighet er imidlertid de negative konsekvensene i arbeidsmarkedet av høy kompensasjonsgrad små. Samtidig vil det stimulere etterspørselen og dermed bidra til å redusere arbeidsledigheten. Den forhøyde kompensasjonsgraden bør derfor være lengre enn de øvrige tiltakene knyttet til permittering.

B. Arbeidsmarkedet/ungt utenforskap

1. Det må satses mer på etter- og videreutdanning, og utvalget anbefaler økt samarbeid mellom utdanningssektoren og arbeidslivet – eksempelvis bransjeprogram, regionale møteplasser og tiltak for å stimulere til kompetanseheving i klyngeprogrammene. Utdanningssystemene må utvikles i et nært samarbeid med arbeidslivet og ut ifra arbeidslivets behov, og være fleksible og tilpasset lokale forhold. Etter- og videreutdanning må tilbys i hele landet, også i rurale strøk.

Omstillingshastigheten i arbeidslivet øker, og det er behov for kontinuerlig fornyelse av arbeidstakernes kompetanse. Innspill til KS Debattheft 2021 «Omstilling i koronaens tid» bekrefter at det også gjelder vår sektor. Til tross for økningen i behov har søkningen til og gjennomføringen av etter- og videreutdanning gått ned de siste ti årene. Forskning viser at motivasjon for å delta i kompetanseutvikling varierer mellom grupper. Lav deltakelse kan forklares med negative skoleerfaringer og preferanser. For å lykkes må det tilbys fleksible tilpassede kompetansetilbud. Like viktig er det å målrette virkemidler for å motivere personer uten formell kompetanse.

KS støtter utvalgets vurdering, men vil peke på at mye godt arbeid er i gang allerede som svarer ut utvalgets anbefaling. Høsten 2019 etablerte fylkeskommunene for eksempel et felles nettverk for regional kompetansepolitikk for å bedre dialogen og kunnskapsdelingen mellom fylkene og nasjonalt nivå. Det skal også etableres en ny intensjonsavtale mellom Kunnskapsdepartementet, Universitets- og høgskolerådet, partene i arbeidslivet og frivillig sektor som skal mobilisere avtalepartene til et bredere og enda mer systematisk samarbeid for å øke arbeidslivsrelevansen i høyere utdanning. KS ønsker blant annet å knytte tiltak under avtalen til arbeidet med Arena Unikom, som er en møteplass for kommuner, fylkeskommuner, academia og andre interesserte der erfaringer fra ulike typer universitet-kommunesamarbeid deles og drøftes.

For å stimulere til at flere tar mer etter- og videreutdanning må det tilbys fleksible desentraliserte utdanningstilbud på alle nivå. Innhold i utdanningstilbudene må bygge på arbeidslivets behov, der det bl.a. er behov for tverrfaglige kompetanser. De to programområdene i Kompetanseprogrammet: Tilskudd til fleksible videreutdanningstilbud og treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling, er begge gode virkemidler som involverer mange aktører for å skape relevante utdanningstilbud.

Det er imidlertid også behov for mer kunnskap om hvordan teknologistøttet læring på arbeidsplassen kan organiseres smartere og gjøres mer motiverende, tilpasses hver enkelt og gi alle mulighet til å fornye og supplere sin kompetanse, slik at flere kan stå i jobb lenger.

2. En må prøve ut og evaluere en ordning med lønnstilskudd koblet med en mentor på arbeidsplassen som kan hjelpe, støtte og veilede, samt bidra til inkludering i arbeidsmiljøet

God bistand på arbeidsplassen trekkes fram i forskning som avgjørende for å sikre varig tilknytning til arbeidslivet. NAV har alt i dag en økonomisk mentor-støtteordning til virksomhetene. Men KS erfarer at den som er mentor får lite støtte og veiledning i rollen, og at det er et potensiale i å utvikle denne rollen. Lønnstilskuddsordninger finnes også i dag, og ordningen kan kombineres med mentor.

KS støtter både mentor- og lønnstilskuddsordninger, men mentorordning bør ikke bare knyttes til lønnstilskudd, slik utvalget gjør. Helt generelt er inkluderingskompetanse viktig for å lykkes med inkludering på arbeidsplassen. Og i den grad man ikke vet hvordan ordninger vil fungere bør de prøves ut og evalueres. KS mener at det er behov for langt mer innsats for å gi mentorene støtte og veiledning, uavhengig av om en person er ansatt med lønnstilskudd fra NAV, eller om personen er i arbeidstrening eller i en annen ordning.

3. Arbeidsledige bør ha økt adgang til å tilegne seg grunnleggende kompetanse i ledighetsperioden. Men hovedregelen bør være at personer som mottar dagpenger, er arbeidssøkere

Det er grunn til å frykte økt utenforskap som følge av det høye nivået på arbeidsledighet. Personer uten fullført videregående opplæring er overrepresentert blant arbeidssøkere. For at arbeidsledige skal få innpass i arbeidslivet er det avgjørende at kompetansetiltakene de gjennomfører gir formell kompetanse, og at innhold er basert på arbeidslivets behov. Ulempen med dette er at den ledige arbeidskraften er mindre tilgjengelig for sysselsetting slik at overgangen til arbeid forsinkes. Det kan også være en fare for at dagpenger oppfattes som et lukrativt alternativ til tradisjonell studiefinansiering. Det vil i så fall kunne innebære uheldige tilpasninger og en utilsiktet kraftig økning i offentlige utgifter.

KS støtter utvalget om å gi arbeidsledige økt adgang til å tilegne seg grunnleggende kompetanse på fulltid uten avkortning i ytelsen. Arbeidstakere som midlertidig er utenfor arbeidsmarkedet kan komme ut av ledighetsperioden med styrket kompetanse som er etterspurt. Det er gunstig for samfunnet, bedriften og ikke minst den enkelte arbeidstaker. KS er tilfreds med at forslaget alt er fulgt opp av regjeringen gjennom forslaget som er sendt Stortinget om et nytt permanent regelverk for å kombinere dagpenger og utdanning.

C. Næringslivet

1. Det bør komme på plass et nytt, permanent regelverk for restrukturering og konkurs som bidrar til at verdifulle ressurser videreføres gjennom salg eller rekonstruksjon

Under pandemien har det blitt registrert et betydelig antall nye foretak, mens antallet konkurser har ligget lavt. Behovet for nyregistrering ventes forbli høyt mens behovet for avvikling av foretak trolig vil tilta. Det kan medføre at kapasiteten i offentlig administrasjon sinker prosessen. Et enkelt regelverk for restrukturering og konkurs vil isolert sett kunne redusere tiden det tar for å få en lønnsom aktivitet i gang etter insolvens/konkurs, direkte og gjennom mindre behov for administrativ kapasitet.

KS støtter forslaget.

2. Den pågående prosessen for koordinering, effektivisering og forenkling av virkemiddelapparatet for næringsrettede tiltak støttes. I prioriteringen fremover må det være særlig oppmerksomhet rundt behovet for kapitaloppbygging i lønnsom næringsvirksomhet der egenkapitalen er blitt kraftig redusert av pandemien, samt styrking av miljøer for kompetente investorer med kapital

KS har støttet en gjennomgang av virkemiddelapparatet, men foreløpig kan vi ikke se at de få endringene som er foreslått bidrar til effektivisering, forenkling og bedre koordinering. Regjeringen har varslet at det ikke blir en egen stortingsmelding om et helhetlig virkemiddelapparat, men at de endringer som kommer skjer gjennom budsjettprosesser.. Regjeringen har også varslet at det opprettes en ny eksportenhets med eget styre, noe som neppe kan sies å være i samsvar med målet om forenkling og effektivisering.

KS støtter at virkemiddelapparatet bør bidra til å bygge opp igjen næringslivet etter pandemien. KS mener fylkeskommunene bør få en større rolle i næringsutvikling og at endringer må støtte oppunder målene med regionreformen. En økning av frie midler til næringsutvikling / regionalutvikling / distriktsutvikling spesielt til fylkeskommunene kan bidra til styrket næringsutvikling og sysselsetting.

3. Inntektssystemet for kommunesektoren må virke stimulerende for en aktiv tilrettelegging for økt verdiskaping

Lokal tilrettelegging av næringsvirksomhet koster penger. Selv om tilretteleggingen og næringsvirksomheten som blir resultatet er samfunnsøkonomisk lønnsom, er det ikke opplagt at det faktisk vil være lønnsomt for kommunene. Kommunenes inntekter fra skatt på lønnstakeres inntekt er knyttet til de som bor i kommunen og ikke til de som jobber der. Eiendomsskatt på næringseiendom kan også gi litt insentiver, men handlingsrommet her er redusert de senere år.

Når det gjelder utnyttelsen av lokale naturressurser er bildet litt blandet når det gjelder økonomiske insentiver. Vindkraft og mineralutvinning er eksempler på områder hvor tilfredsstillende ordninger definitivt ikke er på plass ennå. Avgjørende for insentivvirkningene vil også være hvordan de ulike inntektene behandles i inntektssystemet.

Avgifter som representerer størrelsen på ulempene knyttet til utnyttelsen av lokale naturressurser bidrar til at slik næringsutvikling hvor ulempene er for store, ikke gjennomføres. Slike kompenserende avgifter bør ikke inngå i skatteomfordelingen, mens det mer naturlig at andre inntekter omfordeles.

KS støtter isolert sett utvalgets vurdering om at det hadde vært ønskelig om det samlede inntektssystemet, inkludert beskatningen av utnyttelse av lokale naturressurser, gir klare insentiver som bidrar til samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling. Selskapskatt er imidlertid svært konjunkturfølsom og vil være en spesielt usikker inntekt i små kommuner med få store bedrifter. Kommunal selskapskatt er dermed ikke godt egnet som instrument for stimulering til lokal næringsutvikling. **KS vil også understreke at hovedformålet med inntektssystemet er at kommuner og fylkeskommuner skal kunne tilby likeverdige tjenestetilbud til innbyggere i hele landet.** Dette skjer ved en utjevning av strukturelle kostnader og ulikheter i skatteinntekter. Innenfor dette hovedhensynet bør det likevel kunne legges til rette for sterkere stimulanser i inntektssystemet for næringsutvikling og økt verdiskaping.

Det kan for eksempel skje ved å gi økt lokalt handlingsrom til eiendomsskatt på næringseiendom, ved å ha et visst lokalt handlingsrom til å sette opp og ned det kommunale skattøret på alminnelig inntekt uten at det påvirker inntektsutjevningen, og ved at noe av provenyet fra naturressursskatt også kan holdes utenfor inntektsutjevningen, for eksempel ved et bunnfradrag.

De regionalpolitiske tilskuddet i systemet har målsettinger knyttet til bosetting og næringsliv i distriktene, og kan brukes til å legge til rette for utvikling av næringslivet. **KS vil påpeke at en økning av frie midler til**

næringsutvikling / regionalutvikling / distriktsutvikling spesielt til fylkeskommunene kan bidra til å styrke næringsutviklingen og sysselsettingen.

4. Det bør vurderes om offentlig støtte til å realisere enkelte typer større investeringsprosjekter skal innrettes slik at staten sikrer seg en andel av fremtidig avkastning hvis prosjektet oppnår lønnsomhet Stort omstillingsbehov knyttet til koronakrisens ettervirkninger og grønn omstilling gjør potensialet her stort. Med offentlige finanser under press og kunnskapen om at skattefinansierte tiltak har en kostnad ut over selve beløpet bør ikke offentlig støtte til store investeringsprosjekter bare innebærer nedsiderisiko for det offentlige, mens hele oppsiden ligger hos private investorer. Offentlige interesser kan for eksempel sikres ved at støtte gis i form av finansieringsinstrumenter som konverteres til eierandeler i prosjektet eller tilbakebetales dersom det gir avkastning over et visst nivå for støttemottaker. En generell ordning hvor statlig støtte konverteres til eierandeler dersom støttemottaker lykkes kan imidlertid skape insentiver til tilpasninger for å hindre at staten blir eier og utøver eiermakt, samt at støttebeløpene - alt annet likt - må øke.

KS støtter vurderingene til utvalget, og også deres anførsler om at utformingen av dette må ta hensyn til uønskede insentiveffekter.

D. Grønn omstilling

1. Det bør legges til rette for utvikling av lavutslippsteknologi gjennom prising av utslipp, forutsigbare rammevilkår og støtte til forskning. Det offentlige kan også spille en rolle i å bygge etterspørsel og skape tilstrekkelig skala gjennom sin innkjøpspolitikk

Utvalgets anbefaling, som blant annet legger lite vekt på direkte regulering og mener subsidier eventuelt bør gå direkte til teknologiutvikling og ikke til å stimulere etterspørselen, er konsentrert om relativt få grupper av virkemidler, og klart færre enn det som ligger i regjeringens klimaplan for 2021-2030, Nasjonal transportplan 2022-2030 og Perspektivmeldingen. I alle disse stortingsmeldingene påpekes det at det også vil være nødvendig å ta i bruk mer spesifiserte tiltak for å utvikle nødvendig ny klimavennlig teknologi og ta den i bruk.

KS støtter utvalgets forslag til tiltak, men mener at et bredere sett av virkemidler vil være nødvendig for å oppnå nødvendig teknologiomstilling og tilstrekkelige utslippskutt raskt nok. Ikke minst kunnskap om at det vil være dyrere å utsette tiltak enn å gjennomføre dem nå (som drøftet i Perspektivmeldingen), 1,5 grader-målet, faren for «innelåsing» av utslippsintensive løsninger og behovet for å involvere hele samfunnet i omstillingen tilsier det. For kommunesektoren vil det være viktig å kunne ta i bruk de virkemidlene som gir best effekt ut fra de lokale og regionale forhold.

Erfaringene med å utvikle nye grønne, vekstkraftige næringer, som i Norge først og fremst er oppnådd i maritim industri, tilsier at det er et samvirke mellom forskjellige offentlige og private aktører, basert på et godt tilpasset virkemiddelapparat som gir uttelling.

2. En naturavgift på alle naturinngrep som reflekterer de samfunnsøkonomiske kostnadene ved naturinngrepet, vil begrense skadepotensialet for samfunnet. Et veiprisingssystem som tar hensyn til at negative eksterne effekter ved bilkjøring varierer med biltype, tid og sted, vil være et mer effektivt virkemiddel for å redusere de samfunnsøkonomiske kostnadene ved bilkjøring enn dagens veibruksavgift Naturen er under kontinuerlig press. **KS er enig med utvalget i at det er viktig å finne fram til nye virkemidler som gjør at vi kan ta bedre vare på naturgrunnet. Men forslaget om naturavgift må konkretiseres før KS kan konkludere på om dette er et egnet virkemiddel.**

E. Skattesystemet

1. Utvalget foreslår at det nedsettes et eget utvalg som foretar en helhetlig gjennomgang av skattesystemet og vurdere sider ved skattesystemet som kan justeres for å styrke produktivitsveksten og konkurransekraften, samtidig som fordelingshensyn og hensynet til naturens bærekraft ivaretas. Et slikt skatteutvalg bør blant annet se nærmere på følgende problemstillinger:

- *Eksisterende skattegrunnlag bør utnyttes bedre*
- *Nye og gode skattegrunnlag bør tas i bruk*
- *Samfunnsøkonomisk lønnsomme skatteomvekslinger bør gjennomføres*

Skatter og avgifter påvirker atferden til personer og bedrifter. Noe av atferdsendringene er ønskelige, men i hovedsak virker beskatningen isolert sett hemmende for norsk verdiskaping og velferden i husholdningene. Hvor stor tapet fra beskatningen isolert sett blir, avhenger av hva som beskattes hvordan – altså utformingen av skattesystemet. Skattesystemet kan imidlertid også direkte ha gunstige effekter på velferden i samfunnet, gjennom omfordeling av inntekt - mellom husholdninger og geografisk.

Et bærekraftig velferdssamfunn krever at det hvert år trekkes inn betydelige beløp i skatter og avgifter. Dermed er det viktig at systemet er utformet slik at det minimerer ulempene. Det er åtte år siden det sist ble satt ned et utvalg for en helhetlig gjennomgang av skattesystemet (Scheel-utvalget NOU 2014:13). Verden er i stadig endring blant annet knyttet til kapitalflyt over landegrensene og digitale forretningsmodeller. Det har også den siste tiden vært store gevinster i aksjemarkedet og boligprisene har gått kraftig opp i kjølvannet av lave renter og korona-pandemien har generelt endret utsiktene på mange områder både på kort og lenger sikt.

I den senere tid har flere aspekt ved skattesystemet også blitt aktuelt i en lokalpolitisk sammenheng. Det gjelder både inntekter fra lokale naturressurser, mulighetene og opplegget rundt en reell fri lokal fastsettelse av skatteøren, rammene for eiendomsskatt og mulige distriktpolitisk begrunnede skattegrep knyttet til bolig.

KS støtter utvalgets forslag om nedsetting av et slikt skattesystemutvalg for en helhetlig gjennomgang. Skattesystemet er viktig for velferden og kan ganske sikkert forbedres, ikke minst i lys av nyere økonomiske utviklingstrekk. **KS vil også understreke utvalget påpeking at et en slik helhetlig utredning ikke bare skal ta hensyn til effektivitet. Både sosialt og distriktpolitiske fordelingseffekter må vurderes. Regjeringen har allerede nedsatt et slikt utvalg, men KS savner en eksplisitt påpeking i mandatet om at den regionale dimensjonen også må inngå i vurderingen av fordelingsvirkninger.** Med utgangspunkt i presset på offentlige finanser ville det vært naturlig å etterspørre forslag både for hvordan skattelettelse og skatteskjerpelse best mulig kan gjennomføres.

F. Digitalisering

1. Et digitalt infrastruktureløft med et ambisiøst mål for bredbåndstilgangen bør gjennomføres

Digitaliseringen, som for lengst er i gang, kan bidra til å løse mange samfunnsutfordringer. Men en vellykket fortsatt høy digitaliseringstakt fordrer solid infrastruktur.

KS støtter forslaget om et digitalt infrastruktureløft. KS mener det er svært viktig med en bredbåndspolitikk som sørger for en «digitale grunnmur» til alle innbyggere i hele landet. Det må være et likeverdige tilbud på høyhastighets bredbånd der folk bor, jobber og dekkning der de ferdes, både med hensyn til kapasitet og robusthet.

2. Et digitalt kompetanseløft frem mot 2030 bør iverksettes med etablering av flere studieplasser og etterutdanningstilbud innen IKT, la digitalisering i større grad inngå i alle studieprogram, kartlegge behov og tiltak for å tiltrekke oss IKT-spisskompetanse

KS støtter forslaget. KS' Arbeidsgivermonitor 2019 viser at det er stort behov for å utvikle digitale ferdigheter blant medarbeiderne i kommunal sektor. Flere enn 9 av 10 kommunedirektører oppgir at de mangler folk med tilstrekkelig digital kompetanse. Det er behov for å styrke arbeidsrelevant digital kompetanse hos medarbeiderne vi har i dag, men også at utdanningstilbudet tilpasses arbeidsgivernes behov i dag og i fremtiden.

3. Utvalget mener det bør vurderes om det kan skapes nasjonale datadelingsplattformer for tilgjengeliggjøring, deling, bruk og analyse av data, der innbyggernes personvern sikres

KS støtter forslaget. Tilgang på og deling av data er nøkkelen til fremtidens digitale samfunn, både for etablering av sammenhengende offentlige tjenester, og næringsutvikling som bygger på tilgang til offentlige og personlige data der innbygger tillater det. Og det må gjøres på en trygg og sikker måte som bidrar til at vi klarer å opprettholde det høye tillitsnivået i Norge. Å gjøre data fritt tilgjengelig og øke bruken av offentlige data kan ha stor verdi, men det å gjøre data fritt tilgjengelig skaper også utfordringer. Spesielt gjelder dette for data som allerede deles og er del i virksomheters forretningsmodeller.

4. Sentrale tilsynsorganer bør gå sammen om å gjennomgå plattformsselskapenes virksomhet, med vekt på problemstillinger rundt overskuddsflytting, ytringsfrihet, personvern, konkurranserett, beredskap mv.

Norge er storforbruker av digitale tjenester, men digital produksjon er relativt lav. Norsk digitalisering kan innebære at arbeidsoppgaver som i dag utført i Norge erstattes med rutiner utført i programvare og nettskytjenester kontrollert av globale plattformsselskaper. En kan frykte at etablering og håndheving av regler for kommunikasjon, uttrykksfrihet, personvern og konkurranseforhold flyttes ut av landet og utenfor demokratisk kontroll. Internasjonale selskapers muligheter for overskuddsflytting og ulike skatteregler kan bidra til konkurranseulempen for norsk selskaper som reduserer mulighetene for norsk selskaper til å levere produkter som sikrer norsk demokratisk kontroll og norsk verdiskaping og skatteinntekter.

Plattformøkonomiens betydning øker stadig og det vil kunne sette dagens arbeidsmarkedsmodell, med modeller for fagorganisering, regulering av arbeidsforhold og opptjening av trygde- og pensjonsrettigheter under press.

Forhold knyttet de store teknologiselskapenes ansvar for å hindre spredning av ulovlige ytringer og innhold på deres plattformer er behandlet i EUs forslag til rammeverk - Digital Services Act. Den er viktig også for Norge, når det gjelder plassering av ansvar der sosiale medier brukes som plattform til å ytre hat, trusler og sjikane mot andre samfunnsborgere. Dette er forhold som berører viktige demokratiske verdier, og som rammer folkevalgte og andre aktører i den samfunnsdebatten hardt.

Hele dette problemkomplekset er viktig for det norske samfunnet, men komplisert. **KS støtter derfor utvalgets konklusjon. Som utvalget også er inne på er det viktig også å involvere arbeidslivets parter i dette arbeidet.**

Med hilsen

Lasse Hansen

Administrerende direktør

Helge Eide

Områdedirektør, Samfunn, velferd og demokrati

Mottakere:
Finansdepartementet - FIN

Kopi:
Avd. Stab og analyse, Torbjørn Eika